

Fővárosi Ítéltábla

13.Gf.40.016/2007/8.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Mihály Katalin Ügyvédi Iroda (1134 Budapest, Klapka u. 6. szám, ügyintéző: dr. Mihály Katalin ügyvéd) által képviselt felperesnek a dr. Vári Éva jogtanácsos által képviselt alperes ellen bankgarancia visszafizetése iránt indult perében, amely perbe az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott, a Fővárosi Bíróság 2006. november 20-án kelt 16.G.41.399/2005/26. számú ítélete ellen a felperes részéről 27. sorszám alatt benyújtott fellebbezés és az alperes részéről 13.Gf.40.016/2007/3. szám alatt benyújtott csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 (Kettőszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy az APEH Közép-magyarországi Regionális Igazgatósága külön felhívására fizesse meg az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 784.650 (Hétszáznyolcvannégyezer-hatszázötven) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzített és az alábbiakban pontosított tényállás szerint a felperes és a beavatkozó 2003. szeptember 29-én vállalkozási szerződést kötöttek, amelyet többször is módosítottak. A szerződés két különböző bankgarancia felajánlását szabályozta. Az egyik esetében a megbízó által visszatartott pénzüsszegeket válthatta ki a felperes bankgarancia szolgáltatásával a végső átadás-átvételi eljárást követően, míg a másik esetében jóteljesítési garanciát kellett vállalnia bruttó 12.500.000 forint, majd 2004. január 27-én módosítva 13.077.500 forint összegben a munka megkezdéséig. A felperes a ... Rt.-t kérte fel a jóteljesítési bankgarancia nyilatkozat kibocsátására, amelyen kedvezményezettként a beavatkozó, megbízóként a felperes szerepelt. A bankgarancia alapján a bank vállalta, hogy a kedvezményezett első írásbeli felszólítására a bankgarancia összegének erejéig fizetést teljesít a kedvezményezett javára a lehívás kézhezvételét követő 3 banki munkanapon belül, feltéve, hogy a lehívásban a kedvezményezett jelzi, hogy a megbízó nem teljesítette, vagy nem szerződésszerűen teljesítette a szerződésben foglalt kötelezettségeit. A bankgarancia nyilatkozat további feltételeket is meghatározott a garancia teljesítéséhez, így például azt, hogy a lehívást aláírók aláírási jogosultságát és az aláírások hitelességét 30 napon belüli cégkivonattal és aláírási címpéldánnyal vagy a számlavezető bank megfelelő igazolásával kell bizonyítani. A bankgarancia nyilatkozat azt is rögzítette, hogy a garancia nem átruházható és nem

engedményezhető, a garancia alapján a bank kizárólag a kedvezményezett lehívása alapján a kedvezményezett javára teljesít fizetést.

A ... Rt. 2004. február 24-én tudomásul vette, hogy a jóteljesítési bankgarancia alapján a beavatkozó, mint kedvezményezett az őt megillető követelést az alperes javára engedményezi. Kikötötte azonban, hogy a kedvezményezett és az engedményes egyidejűleg benyújtott fizetési felszólítása esetén a bank kizárólag a kedvezményezett fizetési felszólítását fogadja el és annak alapján teljesít. A bankgarancia hatálya többszöri meghosszabbítás után 2005. június 6-ig szólt. Az engedményezésről a felperes értesítést kapott.

A beavatkozó 2005. június 3-án a bankgaranciát vállaló bankhoz címzett, de az alperesnek megküldött levelében kérte az alperest, hogy a jóteljesítési bankgaranciát hívja le, továbbá, hogy a lehívott összeg átutalása a beavatkozó számlájára történjen meg, amely számlát az alperes vezetett. A levelet B. F., a beavatkozó képviselője írta alá, és csatolta az aláírási címpéldányát, valamint a cég cégkivonatát. A levél tartalmazta, hogy a felperes nem szerződésszerűen teljesítette a szerződésben foglalt kötelezettségeit, és ezért van szükség a garanciavállalás alapján az összeg lehívására.

Az alperes a 2005. június 6-i, a bankgaranciát lehívó SWIFT üzenetében megbízóként a felperest, kedvezményezettként a beavatkozót, engedményesként saját magát tüntette fel. A 2006. június 6-án megküldött igénybejelentésében az alperes továbbította a beavatkozó által hozzá megküldött iratokat. A lehívott összeg átutalását az alperes a beavatkozónak az alperesnél vezetett számlájára kérte és igazolta a beavatkozó nyilatkozatában szereplő aláírások hitelességét.

A felperes a keresetében kérte, hogy a bíróság kártérítésként 13.077.500 forint és ezen összeg után 2005. június 7. napjától a kifizetésig járó kamatok, valamint a perköltség megfizetésére kötelezze az alperest. Követelését a Ptk. 318. § (1) bekezdésére alapította arra hivatkozással, hogy a bankgarancia alperes által

végrehajtott lehívása jogellenes volt. Keresetét később azzal egészítette ki, hogy az alperes a Ptk. 328. § (3) bekezdése alapján köteles visszafizetni a lehívott bankgarancia összegét, mert arra a beavatkozó csak a felperes nem szerződésszerű teljesítése esetén tarthatott volna igényt, így a helyébe lépett engedményesnek is vizsgálnia kellett volna, hogy a lehívás feltételei fennállnak-e. Az alperes ezt nem tette, ezen jogellenes magatartása alapján köteles a felperes kárát megtéríteni.

Az alperes azzal védekezett, hogy a bankgarancia lehívásában csak technikai szerepet töltött be, a lehívást ténylegesen a felperessel szerződő beavatkozó fizetési felszólítására hajtotta végre a garanciát vállaló bank.

A Fővárosi Bíróság a 2006. november 20-án kelt a 16.G.41.399/2005/26. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és perköltség megfizetésére kötelezte az alperes és a beavatkozó részére. Kötelezte továbbá a felperest az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illeték megfizetésére is.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az engedményezéssel a Ptk. 328. § (1) bekezdése értelmében az alperes lépett a beavatkozó helyére, a bankgarancia kedvezményezettje az alperes lett. Ezt alátámasztotta az is, hogy az alperes a saját nevében, engedményesként hívta le a bankgaranciát a .. Rt.-től és a lehívott összeget neki, mint új jogosultnak teljesítette a garanciát vállaló bank. A garanciát kibocsátó bank a fizetést köteles volt teljesíteni a beavatkozó és a felperes közötti szerződésből eredő jogok és kötelezettségek vizsgálata nélkül. Ugyanakkor a Ptk. 329. § (3) bekezdése alapján a felperes az engedményessel szemben érvényesítheti azokat a kifogásokat és beszámíthatja azokat az ellenköveteléseket is, amelyek az engedményezővel szemben az értesítéskor már fennállt jogalapon keletkeztek. Az elsőfokú bíróságnak azonban az volt a jogi álláspontja, hogy a Ptk. idézett rendelkezésének szövege nem teszi lehetővé, hogy a felperes önálló követeléssel forduljon az engedményessel szemben. Az elsőfokú bíróság szerint a Ptk. idézett rendelkezése alapján a felperes csak kifogás vagy beszámítás útján

léphetne fel az engedménnyessel szemben, az alapjogviszonyból származó igényeit az alperes ellen indított perben nem érvényesítheti.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezést, az alperes csatlakozó fellebbezést nyújtott be.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a per újabb tárgyalására történő utasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete téves jogértelmezésen alapszik, mert a Ptk. 329. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazási lehetőségeit helytelenül leszűkíti, és az ítélet nem veszi figyelembe a per alapját képező bankgarancia jogviszony sajátosságait sem. A felperes véleménye szerint a Ptk. 329. § (3) bekezdése a tipikus esetet szabályozza, amikor a kötelezettnek van teljesítési kötelezettsége az engedménnyessel szemben és ezért rendelkezik a kifogásról, illetve a beszámításról. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy a felperes az engedményes ellen önállóan is érvényesíthesse az engedményezővel szemben fennálló kifogásait. A bankgarancia, mint szerződés-biztosító mellékkötelezettség, sajátos jogviszony, amelybe a kötelezetti oldalon bevonásra kerül egy harmadik személy. A jelen esetben ez a ... Rt., amely az alapjogviszonytól függetlenül, feltétlenül teljesíti a bankgarancia lehívása esetén a kedvezményezett részére járó összeget. A ... Rt.-t a kifejtettek alapján nem lehet perelni amiatt, hogy a bankgarancia lehívójának teljesített. A beavatkozóval szemben sem érvényesíthető az igény, hiszen az engedményezés folytán már helyette új jogosult került a jogviszonyba, akinek az összeg ténylegesen kifizetésre került. Ha az elsőfokú bíróság jogi álláspontja érvényesülne, és a felperes az alperessel szemben sem érvényesíthetné a bankgaranciával kapcsolatos kifogásait, akkor a bankgarancia összegét elveszítené anélkül, hogy bárki is vizsgálta volna, hogy a bankgarancia lehívásának feltételei valóban bekövetkeztek-e.

A felperes a fellebbezésében megismételte, hogy az engedményezővel szemben az értesítéskor már fennállt jogalapon keletkezett kifogásokat jogosult az

engedménnyessel szemben is érvényesíteni. Az alperes olyan követelést szerzett meg, amely feltételes követelés volt, bizonyos feltételek bekövetkezte volt szükséges ahhoz, hogy a bankgarancia lehívása megtörténjen. Ennek alapján az engedményesnek is kötelessége lett volna vizsgálni, hogy a felperes szerződésszerűen végezte-e el a szerződésben foglalt kötelezettségeit, megalapozott-e a felperesi szerződésszegésre vonatkozó beavatkozási tényállítás. Az alperes ezt nem vizsgálta, így jogellenesen járt el, és az alperes ezen jogellenes magatartásával összefüggésben keletkezett a felperes kára.

Az alperes csatlakozó fellebbezést nyújtott be, amelyben az elsőfokú ítélet indokolásának megváltoztatását, továbbá a felperes perköltség megfizetésére kötelezését kérte. Az alperes szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg azt, hogy a bank az új jogosultnak teljesített, mivel az átutalás a beavatkozó bankszámlájára történt meg.

Az alperes fellebbezésében előadott álláspontja szerint téves az elsőfokú bíróság ítéletének az a megállapítása is, hogy az alperes belépett a bankgarancia jogviszonyba és saját nevében hívta le a bankgaranciát. Utalt arra, hogy a bankgarancia, mint önálló kötelezettségvállalás engedményezését nem szabályozza a magyar jog, de a nemzetközi gyakorlat szerint a kedvezményezett jog nem ruházható át csak akkor, ha a bankgarancia szövege kifejezetten így rendelkezik. Ilyen rendelkezés hiányában a kedvezményezett engedményező nem a kedvezményezetti jogot, hanem az annak alapján igényelhető összeget engedményezi. A perbeli bankgarancia kizárta az átruházást. A bankgaranciát szolgáltató banknak az engedményezéshez hozzájáruló nyilatkozata is tartalmazta, hogy csak a bankgarancia lehívásából származó összeg vonatkozásában ismeri el az engedményezést. Erre utal az is, hogy e bank olyan nyilatkozatot tett, amely szerint a kedvezményezett (a beavatkozó) fizetési felszólítását fogadja el a bankgarancia lehívásához. Az alperes véleménye szerint a felperesi kereset elutasításának a helyes indoka tehát az, hogy a bankgarancia lehívásából befolyt összeg engedményese nem lép be a garancia alapjául szolgáló jogviszonyba, de a

garanciát megalapozó jogviszonyba sem. A lehívást az eredeti kedvezményezett köteles és jogosult megtenni, mert ő tudja megállapítani, hogy a lehívás feltételei bekövetkeztek-e. Erre tekintettel az alperes mint engedményes a lehívásban csak technikai szerepet töltött be. A perben az alperes dokumentumokkal igazolta, hogy a lehívást a beavatkozó tette meg, és ha e nyilatkozata jogszerűtlennek bizonyulna, akkor ezért csak a beavatkozót terheli a felelősség.

A beavatkozó érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés a per főtárgyát illetően megalapozatlan, a csatlakozó fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

A Ptk. 249. §-a szerint a bank kötelezettséget vállalhat arra, hogy meghatározott feltételek - így különösen bizonyos esemény beállta vagy elmaradása, illetőleg okmányok benyújtása - esetében és határidőn belül a kezdeményezettnek a megállapított összeghatárig fizetést fog teljesíteni.

A felperes és a beavatkozó vállalkozási szerződéséhez kapcsolódóan a felperes bankgarancia megállapodást kötött a .. Rt.-al. A bankgarancia kedvezményezettje a beavatkozó volt. A garáns bank különböző iratok benyújtását írta elő a bankgarancia teljesítéséhez. Az eredeti bankgarancia megállapodás a bankgarancia átruházását, illetve engedményezését kizárta. Ennek ellenére a ... Rt. 2004. február 24-én tudomásul vette, hogy a beavatkozó a bankgarancia alapján őt megillető követelését az alperes javára engedményezi. A későbbiekben a bankgarancia lehívása megtörtént.

Az ügyben egyik fél sem tette azt vitássá, hogy a ... Rt. a bankgarancia lehívására jogszerűen teljesített kifizetést, mivel a bankgarancia lehívásához szükséges alaki feltételek teljesültek. A perben az volt vitás, hogy a bankgarancia lehívója az alperes volt-e, illetve ha az alperes volt a lehívó, akkor mint engedményes a Ptk. 329. § (3) bekezdése alapján helytállási kötelezettsége áll-e fenn azért, ha a bankgarancia

lehívása csak alakilag volt jogszerű, a beavatkozónak a lehívó nyilatkozatban tett állítása (a felperes nem szerződésszerű teljesítése) esetleg nem felelt meg a valóságnak.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a bankgarancia lehívója a kedvezményezett alperes volt, így a garáns bank az alperes, mint új jogosult részére teljesítette a kifizetést. Az alperes erre vonatkozóan a csatlakozó fellebbezésében kérte, hogy a másodfokú bíróság a tényállást ebben a kérdésben pontosítsa, mivel a bankgarancia lehívásában az alperesi bank csak technikai szerepet töltött be.

A csatlakozó fellebbezés ebben a részében megalapozott, mert a rendelkezésre álló iratok alapján az elsőfokú bíróságnak ez a megállapítása iratellenes.

A beavatkozó a 2005. június 3-án kelt levelét az alperesnek küldte ugyan meg továbbításra, de azt közvetlenül a ..-Rt.-nak címezte és a levél tárgyaként „a bankgarancia lehívása” kifejezést szerepeltette. A levél kifejezetten tartalmazza, hogy a beavatkozó a fentiekben megjelölt számú bankgaranciát lehívja, mert a felperes teljesítése nem volt szerződésszerű. E levélben a beavatkozó azt is kérte, hogy a bankgarancia összegének átutalása a beavatkozónak az alperesnél vezetett számlájára történjen. A levelet B. F. írta alá, akinek aláírási címpéldányát csatolták és a levél melléklete volt a beavatkozó cégkivonata is. A beavatkozó ezen kívül levelet intézett az alpereshez is, amelyben kérte, hogy a bankgarancia lehívására intézkedjék.

A bankgarancia-szerződés szerint a lehívást aláírók aláírási jogosultságát és az aláírás hitelesség 30 napon belüli cégkivonattal és a számlavezető bank megfelelő igazolásával kellett igazolni. A lehívás során az alperes, mint számlavezető bank igazolta a beavatkozó képviselőjében aláíró személy aláírási jogosultságát. Így a lehívást a beavatkozó hajtotta végre. Az alperes mint engedményes részére a bankgarancia lehívása azért is nehézséget jelentett volna, mert a garáns bank a

lehívás alaki feltételeit az engedményezéshez való hozzájáruláskor az alperes vonatkozásában nem határozta meg ismételten, a lehívási feltételek kifejezetten a beavatkozóra vonatkoztatva kerültek korábban meghatározásra. Kétségtelen, hogy az alperes kedvezményezettként magát tüntette fel a lehívási eljárásban, de ennek ellenére az eljárás során, és az igénybejelentési nyilatkozatában is azt kérte, hogy a garáns bank a beavatkozó nála vezetett bankszámlájára utalja át a lehívott összeget.

A kifejtettek alapján a bankgarancia lehívója nem az alperes, hanem a beavatkozó volt, és nem vitásan a beavatkozó számlájára történt meg a bankgarancia összegének átutalása is. Annak, hogy erről az összegről a későbbiek folyamán a beavatkozó az engedményezési szerződés szerint rendelkezett és az összeg az alpereshez került, az ügyben nincs jogi jelentősége. A bankgarancia lehívója a beavatkozó volt, és ha jogszerűtlenül járt el, ezért ő felel a felperesnek. Nem helytálló tehát a felperesnek az a jogi álláspontja, hogy az engedményezés folytán a beavatkozóval szemben a lehívott összeg visszatérítése iránt - arra tekintettel, hogy a lehívás jogszerűtlen volt, mert a felperes szerződésszerűen teljesített - igényt már nem terjeszthet elő. A periratok szerint a felperes és a beavatkozó között a vállalkozási szerződésből eredő elszámolással kapcsolatban a Fővárosi Bíróság előtt 8.G.41.520/2005. szám alatt per van folyamatban.

Az ügy érdemére nem hat ki ugyan, de megalapozott a peres felek fellebbezése abban a kérdésben, hogy a Ptk. 329. § (3) bekezdésében foglalt szabályozás nem korlátozza a kötelezett jogát az engedménnyessel szemben való fellépésben, ha annak a jogszabályi feltételei egyébként fennállnak. Az érintett fél így nemcsak az ellene indított perben, kifogás vagy beszámítás útján számíthatja be ellenköveteléseit, amelyek az engedményezővel szemben az értesítéskor már fennállt jogalapon keletkeztek, hanem saját személyében is jogosult igényérvényesítésre az engedménnyessel szemben. A jelen ügyben külön vizsgálendő kérdés lett volna, hogy ez a rendelkezés hogyan alkalmazható akkor,

ha az átengedett követelés bankgaranciából származik, de ennek vizsgálatára nem volt szükség, mert a kereset elutasítását más ok alapozta meg.

A felperes keresete tehát nem az elsőfokú bíróság ítéletében meghatározott alaki ok miatt alaptalan, hanem arra tekintettel, hogy a bankgarancia lehívása során az érintettek az engedményezési szerződésben foglaltakat figyelmen kívül hagyták és úgy jártak el, mintha az engedményezési szerződés nem létezne. Az alperes a lehívásban, mint a beavatkozó számlavezető bankja, a bankgarancia-szerződésben foglaltak alapján közreműködött (a lehívó céget képviselő személy aláírás-hitelesítése körében). Helytálló tehát a csatlakozó fellebbezés azon megállapítása, hogy a bankgarancia lehívásában az alperes csak technikai szerepet töltött be.

A fent kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét az indokolás megváltoztatásával helybenhagyta.

Az alperes csatlakozó fellebbezése sikerre vezetett, a fellebbezés azonban nem, ezért a Fővárosi Ítéltábla a felperest kötelezte az alperes másodfokú perköltségének megfizetésére a Pp. 239. §-a értelmében alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján. Az összeg meghatározására a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján került sor. A felperes a perindításkor személyes illetékfeljegyzésben részesült az Itv. 60. § (1) bekezdése alapján, így pervesztességére tekintettel az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt, az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján megállapított 784.650 forint fellebbezési illetéket az APEH Közép-magyarországi Regionális Igazgatósága külön felhívására köteles megfizetni (2006. évi LXI. törvény 249. § (1) bekezdés, 2006. évi CXXXI. törvény 156. § (3) bekezdés, 273/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. § (3) bek.).

Budapest, 2007. június 6.

. Koday Zsuzsanna sk.
a tanács elnöke

Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk.
sk.
előadó bíró

Dr. Molnár József

bíró

A kiadmány hiteléül:
bírószági tisztviselő